

**Raportul non-financiar
consolidat al Transelectrica
2019**

Declarația persoanelor responsabile

Informațiile prezentate în cadrul Raportului Non-financiar Consolidat aferent anului 2019, conceput în conformitate cu prevederile Directivei Europene 2014/95/UE transpusă în legislația românească prin Ordinul Ministerului Finanțelor Publice numărul 1938 din 17 august 2016, oferă o imagine corectă și conformă cu realitatea asupra aspectelor non-financiare, parte a activității desfășurate, cu impact în dezvoltarea și sustenabilitatea Grupului.

Prezentul raport prezintă doar elementele de noutate față de Raportul de Sustenabilitate 2019, elemente care reies din detalierea aspectelor non-financiare specifice filialelor, Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale “OPCOM” SA, Societatea FORMENERG SA, Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport “Smart” SA și Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport “TELETRANS” SA.

Directorat
Președinte
Cătălin NIȚU

Membru
Ionuț Bogdan
GRECIA

Membru
Andreea Mihaela
MIU

Membru
Adrian
MOISE

Membru
Corneliu Bogdan
MARCU

Cuprins

1. Prezentare generală.....	2
2. Descriere succintă a modelului de afaceri al entității.....	4
3. Descrierea politicilor adoptate pentru îndeplinirea obiectivelor societății	8
4. Sistemul de management al riscurilor	13
5. Indicatori-cheie de performanță nefinanciară relevanți pentru activitatea specifică.....	18
6. Sistemul de management al mediului	20
7. Aspecte sociale și de personal. Eliminarea discriminării și promovarea egalității de gen	24
8. Combaterea corupției și a dării de mită	27
9. Glosar	29

1. Prezentare generală

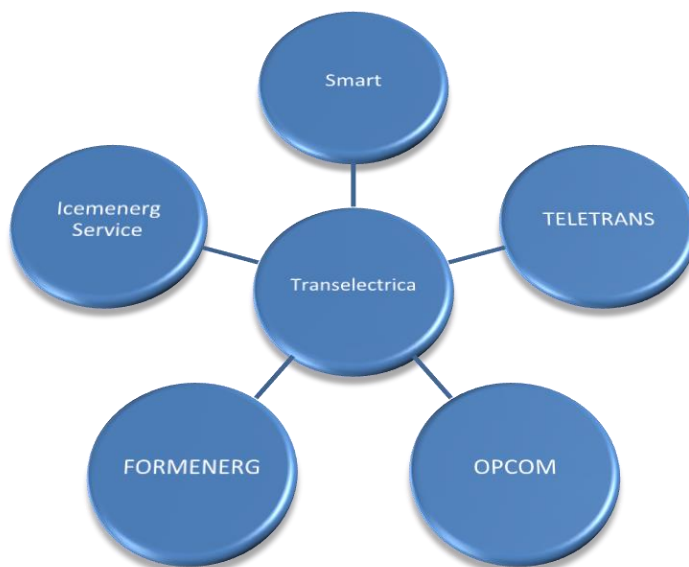
La data prezentului raport Transelectrica are în componență cinci filiale, astfel:

- Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale “OPCOM” SA (în continuare „OPCOM SA”);
- Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport “SMART” SA (în continuare „SMART SA”);
- Societatea FORMENERG SA (în continuare „FORMENERG SA”);
- Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport „TELETRANS SA (în continuare „TELETRANS SA”);
- Societatea ICEMENERG-SERVICE SA (în continuare „ICEMENERG-SERVICE SA”).

ICEMENERG SERVICE SA nu au fost luate în calcul întrucât impactul acestora este considerat nesemnificativ, ele fiind omise și din rapoartele anuale consolidate ale Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” SA (în continuare „CNTEE Transelectrica SA”, „Compania”).

În consecință, exceptând secțiunea de prezentare, vor fi luate în considerare pentru următoarele puncte doar cele trei societăți importante din cadrul Grupului.

Trebuie menționat faptul că raportul non-financiar consolidat prezintă doar elemente de noutate față de Raportul de Sustenabilitate 2018, elemente care reies din detalierea aspectelor nefinanciare specifice filialelor OPCOM SA, Smart SA și TELETRANS SA. În același timp, nivelul de detaliu al informațiilor oferite pentru fiecare societate în parte se află în relație de directă proporționalitate cu dimensiunea avută de activitățile

Doar trei dintre acestea (OPCOM SA, Smart SA și TELETRANS SA) sunt incluse în raportul non-financiar consolidat al Grupului. FORMENERG SA și

întreprinse în legătură cu subiectul supus discuției.

• **OPCOM SA**

OPCOM SA, înființată în baza HG nr. 627/2000, este o filială la care CNTEE Transelectrica SA deține 97,84% din acțiuni. Societatea are ca misiune asigurarea unui cadru organizat pentru desfășurarea tranzacțiilor comerciale pentru energie electrică.

• **Smart SA**

Smart SA a fost înființată, conform HG 710/2001 ca filială deținută inițial integral de CNTEE Transelectrica SA, prin reorganizarea unor activități din cadrul Companiei. Are ca obiect de activitate efectuarea reviziilor și reparațiilor pentru echipamentele primare și secundare din rețelele electrice, inclusiv măsurători profilactice, remedierea incidentelor la instalațiile electrice, prestări de servicii în domeniul energetic. În prezent, CNTEE Transelectrica SA deține 70,005% din acțiunile Smart SA.

• **FORMENERG SA**

FORMENERG SA are ca obiect de activitate prestarea de servicii de formare profesională, respectiv, inițierea, calificarea, perfecționarea, specializarea, recalificarea în diverse domenii. Ca obiect secundar de activitate, FORMENERG SA oferă servicii de cazare în Hostelul propriu, care este autorizat de Autoritatea Națională pentru Turism la categoria 3 stele (***) prin Certificatul de Clasificare nr. 9596/6526 din 19.02.2018, atât pentru cursanții proprii cât și pentru turiști, desfășurând relații contractuale cu diferiți beneficiari și agenții de turism.

Societatea a fost înființată la data de 21.03.2002 ca filială deținută în proporție de 100% de CNTEE Transelectrica SA.

• **TELETRANS SA**

TELETRANS SA îndeplinește funcția de operator de telecomunicații și tehnologia informației, asigurând servicii specifice pentru CNTEE Transelectrica SA

și pentru piața de telecomunicații. Principalele categorii de servicii prestate sunt:

- Servicii de informatică de proces, care constau în administrarea și mentenanța sistemelor de informatică de proces ale Companiei (culegere date prin RTU sau CCP, sistemul EMS/SCADA, teleprotecții, nodul ENTSO-E, piața de echilibrare).
- Servicii de telecomunicații care deservește prioritar activitatea Operatorului de Sistem – Dispeceratul Energetic Național (transmisii de date aferente informaticii de proces, telefonie operativă) și asigură infrastructura de comunicații (date – voce), aferente activității manageriale a CNTEE TRANSELECTRICA SA, precum și altor sisteme informatice;
- Servicii de tehnologia informației, care asigură întreaga gamă de servicii de administrare, mentenanță, securitate cibernetică, internet, networking, aferente tuturor sistemelor informatice care nu fac parte din categoria informaticii de proces.

• **ICEMENERG SERVICE SA**

În anul 2004, prin H.G. nr. 2294/2004 privind reorganizarea Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice „Transelectrica” SA și a ICEMENERG SERVICE SA pe calea fuziunii prin absorbție, s-a aprobat reorganizarea ICEMENERG SERVICE ca filială a CNTEE Transelectrica SA, deținută integral de aceasta. ICEMENERG SERVICE SA prestează servicii în domeniul producerii de aparate pentru distribuția și comanda energiei electrice. În prezent societatea se află în procedură de faliment. La 31.12.2017, administratorul special al societății era domnul Nicolae

Dulă, în timp ce administratorul judiciar era Solvendi SPRL.

2. Descriere succintă a modelului de afaceri al entității

Smart SA

Smart SA are ca principal obiect de activitate, conform codificării CAEN cod 3314, Repararea echipamentelor electrice.

În cadrul acestei codificări sunt incluse activități privind proiectarea și execuția instalațiilor electrice; efectuarea de revizii, reparații și remedieri incidente la echipamente primare și secundare din rețele electrice de 0.4kV-750kV; prestări servicii în domeniul energetic; microproducție de echipamente electrice;

Smart SA realizează și alte tipuri de activități cum ar fi:

- Expertizări, diagnoze și analize tehnice;
- Configurări, reglaje și parametrizări ale sistemelor de comandă-control;
- Retehnologizări și modernizări stații electrice și linii electrice aeriene;
- Lucru sub tensiune;
- Reabilitare izolație transformatoare;
- Măsurători speciale;
- Proiectare, consultanță și asistență, etc.

Smart SA are proiectat, documentat și implementat un Sistem Integrat de Management al calității, mediului, securității și sănătății în muncă în conformitate cu cerințele următoarelor standarde de referință:

- ISO 9001:2015 „Sisteme de management al calității. Cerințe” - pentru calitate;
- ISO 14001:2015 „Sisteme de management de mediu. Specificații și ghid de utilizare” - pentru mediu;
- OHSAS 18001:2007 „Sisteme de management al sănătății și securității ocupaționale”- pentru securitatea muncii.

Sistemul de Management Integrat calitate-mediu-securitate și sănătate în muncă este certificat de către SRAC și IQNet.

Smart SA este autorizată din partea CNCAN, pentru furnizare de servicii destinate instalațiilor nucleare și pentru activități de construcții-montaj. Este atestată de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei pentru toate tipurile de lucrări supuse atestării. Deține autorizații emise de MAI-IGSU pentru instalare și întreținere a sistemelor și instalațiilor de limitare și stingere a incendiilor, cu excepția celor care conțin anumite gaze fluorurate cu efect de seră; instalare și întreținere a sistemelor și instalațiilor de semnalizare, alarmare și alertare în caz de incendiu; proiectarea sistemelor și instalațiilor de semnalizare, alarmare și alertare în caz de incendiu. Smart SA deține un laborator de încercări de tip multi-site, acreditat RENAR.

FORMENERG SA

FORMENERG SA este principalul furnizor de formare profesională pentru domeniul energetic din România, cu o experiență de 48 de ani în acest domeniu de activitate care și-a extins în ultimii ani atât portofoliul de clienți cât și gama de servicii, oferind în prezent peste 300 de cursuri în domenii variate: MBA, management, marketing, finanțe, contabilitate, legislație, informatică, calitate, mediu, sănătate și securitate ocupațională, construcții, strategie energetică, comunicație, resurse umane, limbi străine, fonduri europene, achiziții publice, cursuri tehnice, cursuri specifice sectorului energetic.

Această organizație a funcționat până în anul 1990 în cadrul Ministerului Energiei Electrice sub denumirea de Centrul de Perfecționare a Lucrătorilor, având ca obiect de activitate perfecționarea pregătirii profesionale a tuturor salariaților din Sistemului Energetic Național.

Obiectul principal de activitate al FORMENERG - S.A. îl constituie prestarea de servicii de formare profesională, respectiv, inițierea, calificarea, perfecționarea, specializarea, recalificarea în diverse domenii.

Ca obiect secundar de activitate, FORMENERG - S.A. oferă servicii de cazare în Hostelul propriu, care este autorizat de Autoritatea Națională pentru Turism la categoria 3 stele (***) prin Certificatul de Clasificare nr.9596/6526 din 19.02.2018, atât pentru cursanții proprii cât și pentru turiști, desfășurând relații contractuale cu diferiți beneficiari și agenții de turism.

La nivelul anului 2019, coordonatele principale ale activității FORMENERG – S.A. au constat în:

- Derularea activității de instruire
- Lansarea de cursuri noi
- Autorizarea/Reautorizarea cursurilor
- Participarea la licitații ce au ca obiect formarea profesională
- Derularea celor 3 proiecte europene
- Activitatea de cazare a turiștilor în hostel
- Închirierea sălilor de curs
- Îmbunătățirea bazei tehnico-materiale a societății.

În cadrul activității de instruire, *produsul oferit* (item-ul, așa cum apare în literatura de marketing) este reprezentat de *cursul de instruire*. Cursul poate îmbrăca diferite forme (teoretice, practice, mixte) sau tipuri (calificare, specializare, perfecționare) și se poate derula atât la sediul FORMENERG cât și la sediul beneficiarului sau în alte locații.

Cursurile prezentate pe domenii în *Oferta de servicii FORMENERG* sunt propuse atât de lectorii interni ai societății, cât și de lectorii atrași, cadre universitare sau practicieni din diverse domenii.

De asemenea, se urmăresc zilnic ofertele privind achiziția de servicii de

formare profesională, apărute pe site-ul SEAP și pe site-urile proprii ale firmelor-potențiali clienți.

Principalele cursuri autorizate ANC, pe care FORMENERG - S.A. le oferă către un număr mare de beneficiari sunt:

- 1) Cursuri de perfecționare/specializare:** oferă pregătire pentru *ocupații* ce se regăsesc în Cod COR/se obțin competențe cheie comune mai multor ocupații în acest domeniu
- 2) Cursuri de calificare:** oferă pregătire pentru *calificări* ce se regăsesc în nomenclatorul calificărilor din România.

În anul 2019, în cadrul Proiectului european HOPE – Intervenție comunitară integrată în comuna Vaideeni, Contract - POCU/138/4/1/115258, FORMENERG – S.A. a susținut cursuri de calificare "Agent de securitate" Cod N.C. 5169.1.3.

FORMENERG - S.A. oferă clienților/cursanților/delegaților, servicii de instruire și/sau cazare. Serviciile de cazare pot fi accesate direct sau telefonic la recepția hostelului non-stop sau prin sisteme online de rezervări pe care societatea își promovează aceste servicii (Booking.com, Travelro.ro, Travelminit.ro etc.). De asemenea, FORMENERG – S.A. are implementat propriul sistem Inbooking prin care clienții pot rezerva servicii de cazare.

Un alt serviciu oferit clienților este reprezentat de închirierea sălilor de curs. Acest serviciu se promovează permanent pe site-ul www.formenerg.ro. Beneficiarii sălilor de curs sunt clienți fideli, clienți noi sau clienți achiziționați în urma participării la licitații.

Și nu în ultimul rând, FORMENERG – S.A. investește constant în menținerea/îmbunătățirea bazei-materiale prin lucrări de modernizare a infrastructurii existente (hostel, săli de curs, birouri, grupuri sanitare etc.).

OPCOM SA

OPCOM SA își desfășoară activitatea în conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, ale Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare, ale licențelor acordate de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, respectiv Licența nr. 407 (revizia 3/2015) și Condițiilor aferente pentru administrarea piețelor centralizate de energie electrică, Licența nr. 2270/2018 și Condițiilor aferente pentru administrarea piețelor centralizate în sectorul gazelor naturale și a legislației secundare, emisă și aprobată de Autoritatea Competentă, a Regulamentului de organizare și funcționare a OPCOM SA și ale celorlalte regulamente, coduri, proceduri și instrucțiuni interne ale OPCOM SA.

Activitatea și dezvoltarea OPCOM SA sunt realizate astfel încât să se asigure îndeplinirea de către societate a obiectivelor și responsabilităților care îi revin în conformitate cu programul de guvernare, strategia energetică națională, memorandumurile și deciziile guvernamentale, acordurile asumate de statul român față de instituțiile financiare internaționale. În același timp, în activitatea și dezvoltarea sa, OPCOM SA se conformează prevederilor legislației europene cu aplicabilitate corespunzătoare rolului și responsabilităților sale.

Principalele responsabilități ale OPCOM SA sunt: organizarea, administrarea și supravegherea piețelor centralizate de energie electrică și administrarea și supravegherea pieței centralizate din sectorul gazelor naturale, organizator al Pieței de Certificate Verzi, și administrator al Pieței Centralizate pentru Certificate Verzi, al Pieței Contractelor

Bilaterale de Certificate Verzi, al Pieței Centralizate anonime spot pentru Certificate Verzi, al Pieței Centralizate anonime la termen de Certificate Verzi și al Registrului de Certificate Verzi.

OPCOM SA supraveghează funcționarea piețelor administrate și raportează către ANRE, organizează și administrează raportarea către ACER în conformitate cu REMIT, colectează și publică date statistice despre piață, conform prevederilor legale în domeniu.

Totodată, OPCOM SA exercită funcția de Operator al pieței de energie electrică desemnat de către ANRE să îndeplinească sarcini referitoare la cuplarea piețelor pentru ziua următoare și a piețelor intrazilnice și participarea în cadrul eforturilor europene dedicate creării pieței unice de energie, a cooperărilor și proiectelor europene.

TELETRANS SA

TELETRANS SA operează o infrastructură de transport bazată pe suport de fibră optică NZ-DSF (ITU-T G665), inclusă în conductoarele de protecție ale liniilor electrice aeriene de 220kV și 400kV (OPGW).

Acoperirea geografică a infrastructurii este națională și are o lungime de aproximativ 5.000 de km, având mai mult de 150 de noduri de transmisiuni și acces la rețeaua de fibră optică, cu puncte de prezență în 35 de reședințe de județ, legături crossborder în regiune (Ungaria, Bulgaria și Serbia) și o rețea structurată. Această rețea este în extindere, atât prin apariția de noi link-uri, datorită apariției de noi stații de transformare, cât și prin construirea în viitor de noi legături crossborder (cu Republica Moldova și cu Turcia).

În prezent, TELETRANS SA operează două rețele de date:

- Un backbone SDH de aproximativ 5.000 km, cu acoperire națională, într-o

topologie redundantă cu 9 inele, destinată serviciilor aferente Transelectrica;

- Un backbone DWDM&IP/MPLS de aproximativ 4.000 km, cu acoperire națională, într-o topologie redundantă cu 4 inele. Această rețea este proprietatea TELETRANS SA, a fost proiectată și realizată de specialiștii TELETRANS SA, fiind dedicată serviciilor pentru piață.

Cea mai mare parte a activității TELETRANS SA este reprezentată de prestarea de servicii IT&C pentru CNTEE Transelectrica SA - peste 95% din cifra de afaceri a companiei, restul de 5% fiind reprezentat de prestarea de servicii pentru alți clienți, denumiți generic "clienți terți".

Prestarea serviciilor către CNTEE TRANSELECTRICA S.A. se realizează pe baza contractelor pentru asigurarea serviciilor de informatică și telecomunicații pentru compania - mamă, care reglementează furnizarea de servicii de tip SLA (asigurarea disponibilității sistemelor și echipamentelor de informatică și telecomunicații), precum și servicii pe bază de comandă, pentru activități nerepetitive, atunci când acestea apar. Principalele categorii de servicii prestate sunt:

- Servicii de informatică de proces, care constau în administrarea și mentenanța sistemelor de informatică de proces ale Companiei (culegere date prin RTU sau CCP, sistemul EMS/SCADA, teleprotecții, nodul ENTSO-E, piața de echilibrare).

- Servicii de telecomunicații care deservește prioritar activitatea Operatorului de Sistem – Dispeceratul Energetic Național (transmisii de date aferente informaticii de proces, telefonie operativă) și asigură infrastructura de comunicații (date – voce), aferente activității manageriale a CNTEE TRANSELECTRICA, precum și altor sisteme informatice;

- Servicii de tehnologia informației, care asigură întreaga gamă de servicii de administrare, mentenanță, securitate

cibernetică, Internet, networking aferente tuturor sistemelor informatice care nu fac parte din categoria informaticii de proces.

În cadrul serviciilor prestate de TELETRANS către CNTEE TRANSELECTRICA SA, o categorie aparte o reprezintă cele care vizează activitatea Dispeceratului Energetic Național/DEN. Caracterul strategic al activității DEN s-a extins și asupra serviciilor IT&C, fiind vizată asigurarea unui grad de disponibilitate mărit și asigurarea serviciilor în regim de 24 ore pe zi/7 zile pe săptămână. În vederea asigurării continuității acestor servicii, TELETRANS și-a organizat activitatea în mod corespunzător, având personal dedicat în fiecare sediu UNO DEN (atât la Dispeceratul Energetic Național, cât și la Dispeceratele Energetice Teritoriale), având în aceste locații ture de permanență.

TELETRANS a participat constant la proiectarea, implementarea și administrarea sistemelor de informatică de proces și a sistemelor de telecomunicații aferente și lucrează în strânsă colaborare cu personalul DEN, care operează sistemele EMS/SCADA și pe cel al Pieței de Echilibrare și Nodul ENTSO-E.

Prestarea serviciilor către clienții terți se realizează prin încheierea de contracte de servicii telecom de către TELETRANS în numele CNTEE TRANSELECTRICA SA, în contul rețelei publice de telecomunicații a TRANSELECTRICA/TELETRANS, prin care se comercializează capacități și elemente de infrastructură constând în capacități și fluxuri realizate prin echipamente noi de telecomunicații și/sau interfețe procurate de TELETRANS în acest scop, funcționând pe fibre separate:

- servicii IP: servicii Internet, virtual private network/VPN, mesagerie electronică;

- servicii Tc cu valoare adăugată: transmisii de date, fluxuri de date de tip time division multiplexing/TDM (SDH);

- colocare: facilități de acces, amplasare și servicii aferente acestora.

În derularea contractelor cu CNTEE TRANSELECTRICA SA și clienții terți, prestația TELETRANS s-a încadrat constant în parametrii de calitate solicitați, asigurând:

- nivelul maxim de SLA (99,98%);
- evitarea, prin soluții adecvate de back-up, a producerii unor avarii majore care să ducă la indisponibilitatea unor sisteme majore;
- soluțiile tehnice care să asigure continuitatea activității în situații dificile;
- dezvoltarea pe bază de comandă a unor aplicații software care au fost necesare în activitatea companiei-mamă;
- integrarea unor sisteme informatice importante.

3. Descrierea politicilor adoptate pentru îndeplinirea obiectivelor societății

Smart SA

Smart SA dorește să-și consolideze poziția pe piața serviciilor din domeniul instalațiilor electrice inclusiv pentru cele din domeniul nuclear, atât pe plan intern cât și extern, prin diversificarea activității.

În acest sens, managementul de la cel mai înalt nivel stabilește anual Politica în domeniul SIM a societății ca parte integrantă a strategiei generale și are în vedere acțiunea planificată, eficientă și susținută, orientată spre funcționarea Sistemului integrat de management în întreaga structură și în toate activitățile sale, inclusiv în cele economice. În cadrul politicii sunt stabilite obiectivele generale din care derivă obiectivele specifice care se stabilesc la nivel de entitate organizatorică. Acestea sunt măsurabile și realizabile astfel încât evaluarea

îndeplinirii lor să fie realizată cu ușurință. Evaluarea acestora se face în cadrul ședințelor anuale de „analiză de management”. În urma acestor analize rezultă o nouă planificare a obiectivelor precum și un program de îmbunătățire a activității.

Obiectivul prioritar și preocuparea permanentă a fiecărui angajat este satisfacerea cerințelor și așteptărilor clienților noștri, executând lucrări în condiții de calitate, siguranță, promptitudine, eficiență, protejare a mediului înconjurător și asigurare a securității și sănătății în muncă a personalului, atât pentru a păstra încrederea clienților actuali cât și pentru a câștiga potențiali clienți.

OPCOM SA

a. Strategia globală de dezvoltare a OPCOM SA pentru perioada 2018-2020

Strategia globală de dezvoltare pentru perioada 2018-2020 a OPCOM SA este bazată pe următoarele principii generale:

i. Întreprinderea acțiunilor necesare pentru îndeplinirea misiunii OPCOM SA de furnizare a prețurilor de referință pentru energie electrică și a semnalelor de preț la termen pentru energie electrică și gaze naturale, menite să crească transparența și integritatea generală a pieței angro de energie din România, sprijinind procesul de liberalizare a pieței și integrarea acesteia în piața unică europeană.

ii. Dezvoltarea acelor mecanisme de piață pentru tranzacționarea energiei electrice, gazelor naturale și produselor de piață asociate și îmbunătățirea actualelor mecanisme de piață, pentru toate orizonturile de timp de tranzacționare, astfel încât acestea să susțină obiectivele strategiilor naționale în domeniul energiei, astfel cum sunt acestea stabilite prin legislația specifică națională.

iii. Integrarea în mecanismele pieței unice europene a energiei electrice, obiectiv pentru realizarea căruia OPCOM SA, împreună cu celelalte entități naționale implicate, trebuie să întreprindă acțiunile necesare în contextul punerii în aplicare a prevederilor legislației și deciziilor europene dedicate creării și operării pieței unice europene a energiei electrice, incluzând participarea în procese de cooperare bilaterale, regionale și pan-europene dedicate cuplării piețelor de energie electrică pe orizonturile ziua următoare și intrazilnic transfrontalier.

iv. Continuarea evoluției corporative, tehnice și tehnologice astfel încât OPCOM SA să îndeplinească permanent, fiabil și sigur responsabilitățile care îi revin conform legislației și în deplină conformitate cu prevederile cadrului legislației naționale primare și secundare și al legislației europene aplicabile și urmărirea armonizării procesului propriu de evoluție cu evoluția mecanismelor comerciale ale pieței, tendințelor și riscurilor acesteia, precum și cu nivelul de maturitate al pieței.

v. Continuarea aplicării măsurilor de management modern în condiții de calitate superioară și a asigurării administrării societății cu respectarea deplină a legislației în vigoare și în condiții de eficiență și eficacitate.

vi. Continuarea dezvoltării corporative în vederea menținerii funcționării stabile și solide a societății, asigurându-se îndeplinirea responsabilităților în integralitate, cu continuitate și la nivel de performanță înaltă și asigurarea implementării eficiente a programelor de dezvoltare.

b. Politica privind calitatea și obiectivele generale în domeniul calității

OPCOM SA își concentrează toate eforturile și resursele pentru asigurarea calității activităților desfășurate, scop în care societatea a stabilit, ca parte integrantă a activității sale, menținerea în funcționare la parametri proiectați și actualizați a Sistemului de Management al Calității.

Principiile care stau la baza politicii societății în domeniul calității sunt următoarele:

- Respectarea legislației primare și secundare precum și a cerințelor autorităților abilitate;
- Îmbunătățirea continuă și diversificarea serviciilor oferite participanților la piață;
- Definirea și actualizarea responsabilităților în cadrul managementului sistemului calității;
- Adaptarea și creșterea nivelului de pregătire a personalului pentru îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor în conformitate cu responsabilitățile definite de reglementările în vigoare;
- Analiza și implementarea oportunităților de îmbunătățire a activității rezultate în urma auditurilor interne și externe și a altor verificări de asigurare a calității;
- Evaluarea permanentă a rezultatelor funcționării Sistemului de Management al Calității și a conformității politicii urmate în domeniul calității.

c. Politica privind securitatea și obiectivele strategice în domeniul securității

Politica OPCOM S.A. este de a urmări permanent îndeplinirea responsabilităților ce îi revin în piețele de energie electrică și de gaze naturale la nivel național și european în condițiile asigurării unei securități a informațiilor la

cele mai înalte standarde, prin implementarea și operarea unui Sistem de Management al Securității Informației în deplina conformitate cu standardul internațional ISO 27001:2013, urmărind îmbunătățirea continuă și certificarea organizației.

OPCOM S.A. conștientizează faptul ca atributele Managementului Securității Informației – confidențialitate, integritate și disponibilitate – constituie părți integrante ale funcțiilor manageriale. Managementul de vârf al OPCOM S.A. consideră aceste atribute ca responsabilități principale și fundamentale pentru bunele practici organizaționale privind adoptarea măsurilor corespunzătoare de securitate, armonizate cu cerințele standardului internațional ISO 27001:2013.

OPCOM S.A. va acționa pentru:

- Respectarea legislației primare și secundare precum și a cerințelor autorităților abilitate.

- Îmbunătățirea continuă a securității informației în contextul serviciilor oferite participanților la piețele administrate

- Analiza și implementarea oportunităților de îmbunătățire continuă, incluzând aplicarea strategiilor de evaluare și tratare a riscului, utilizând în mod eficace resursele manageriale pentru îndeplinirea optimă a cerințelor Securității Informației.

- Stabilirea și comunicarea obiectivelor de securitate și a performanțelor realizate în atingerea acestora, în cadrul organizației.

- Implementarea și menținerea unui Sistem de Management al Securității Informației, care să ofere direcții, îndrumări și responsabilități clar definite în materie de Securitatea Informației relative la personalul propriu, clienți, furnizori și părți interesate care vin în contact cu organizația.

- Adoptarea unei atitudini proactive în luarea deciziilor viitoare de afaceri, incluzând revizuirea continuă a rezultatelor funcționării sistemului de management al Securității Informației.

- Instruirea și conștientizarea personalului propriu conform necesităților și

responsabilităților ce decurg din Sistemul de Management al Securității Informației.

Responsabilitatea pentru susținerea și respectarea acestei politici aparține întregii organizații, sub îndrumarea și asistența managementului de vârf, care încurajează angajamentul întregului personal de abordare a Securității Informației ca parte a competențelor profesionale.

Obiectivele strategice ale OPCOM S.A. în domeniul securității informației pentru anul 2019 au fost:

- ✓ Administrarea sigură și eficientă a piețelor centralizate prin serviciile puse la dispoziție participanților la piețele respective;

- ✓ Monitorizarea, menținerea și îmbunătățirea continuă a SMSI și menținerea certificării SMSI conform standardului internațional ISO/IEC 27001:2013;

- ✓ Integrarea noilor produse și servicii puse la dispoziția participanților la piață în SMSI;

- ✓ Îndeplinirea rolului de RRM conform REMIT;

- ✓ Creșterea nivelului de încredere al participanților la piețele administrate și salariaților OPCOM în SMSI;

- ✓ Urmărirea păstrării conformității cu cerințele GDPR în procesele de prelucrare a datelor cu caracter personal în cadrul OPCOM SA;

- ✓ Implementarea prevederilor legii 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice;

- Menținerea unui nivel minim (0) al incidentelor de securitate care implică informații confidențiale.

d. Politica privind calitatea și obiectivele generale în domeniul calității

Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale „OPCOM” SA își concentrează toate eforturile și resursele pentru asigurarea calității

activităților desfășurate, scop în care societatea a stabilit, ca parte integrantă a activității sale, menținerea în funcționare la parametri proiectați și actualizați a Sistemului de Management al Calității.

Principiile care stau la baza politicii societății în domeniul calității sunt următoarele:

- Respectarea legislației primare și secundare precum și a cerințelor autorităților abilitate;
- Îmbunătățirea continuă și diversificarea serviciilor oferite participanților la piață;
- Definirea și actualizarea responsabilităților în cadrul managementului sistemului calității;
- Adaptarea și creșterea nivelului de pregătire a personalului pentru îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor în conformitate cu responsabilitățile definite de reglementările în vigoare;
- Analiza și implementarea oportunităților de îmbunătățire a activității rezultate în urma auditurilor interne și externe și a altor verificări de asigurare a calității;
- Evaluarea permanentă a rezultatelor funcționării Sistemului de Management al Calității și a conformității politicii urmate în domeniul calității.

Directorul general al OPCOM SA își asumă întreaga responsabilitate pentru adoptarea Sistemului de Management al Calității și îmbunătățirea continuă a acestuia.

Întreg personalul OPCOM SA are obligația cunoașterii și respectării responsabilităților atribuite în domeniul calității și a implementării Sistemului de Management al Calității în activitățile pe care le desfășoară.

Obiectivele generale ale OPCOM SA în domeniul calității pentru anul 2019 au fost:

- Administrarea sigură și eficientă a piețelor centralizate, în cadru național,

regional și european, prin serviciile puse la dispoziție participanților la piață și prin activitățile de supraveghere și raportare;

- Administrarea sigură și actualizarea permanentă a platformelor informatice integrate destinate piețelor centralizate administrate de OPCOM, în cadru național, regional și european;
  - Diversificarea repertoriului de produse și servicii oferite în plan național, regional și european;
  - Monitorizarea, menținerea și îmbunătățirea continuă a sistemelor de management al calității și al securității informațiilor și menținerea certificării acestora conform standardelor ISO 9001:2015 și ISO 27001:2013;
  - Îmbunătățirea comunicării în cadrul OPCOM și a comunicării cu clienții;
  - Creșterea nivelului de satisfacție al clienților și al salariaților OPCOM;
- Asigurarea reprezentării cu profesionalism a OPCOM și a promovării corespunzătoare a imaginii OPCOM.

e. Politica de protejare a prețurilor și indicilor OPCOM ca mărci înregistrate EUIPO, Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală

Politica OPCOM S.A. este de una de protejare a activității sale desfășurate cu obiectivul administrării sigure și eficiente a piețelor centralizate prin serviciile puse la dispoziția participanților la piețele respective, precum și a mărcilor sale prin asigurarea protecției acestora la nivelul UE (toate statele membre ale UE), prin înregistrarea la Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală EUIPO și monitorizarea permanentă a acestora.

FORMENERG SA

Activitatea FORMENERG SA se desfășoară în condițiile integrării Sistemului de Management Integrat, Calitate - Anti-Mită și Sistemului de Control Intern Managerial (SCI/M).

Politica FORMENERG SA asigură cadrul pentru stabilirea, analizarea și realizarea obiectivelor generale, iar conducerea aprobă obiectivele și ia măsurile necesare pentru îndeplinirea acestora.

Politica FORMENERG SA în domeniile Calitate și Anti-Mită este adecvată scopului organizației, urmărind consolidarea imaginii prin calitatea serviciilor oferite și implementarea, menținerea și îmbunătățirea unui Sistem de Management Integrat, Calitate - Anti-Mită, în conformitate cu cerințele standardelor SR EN ISO 9001:2015, SR ISO 37001:2017.

Managementul la cel mai înalt nivel și întreg personalul din societate au o deschidere deosebită, acțiunile lor fiind focalizate pentru a răspunde permanent necesităților clienților și pentru a spori gradul de satisfacție al acestora.

Conducerea FORMENERG SA își manifestă preocuparea pentru asigurarea și utilizarea eficientă a resurselor materiale și umane în vederea satisfacției pe deplin a clienților și respectarea cerințelor legale.

De asemenea, se angajează să îmbunătățească continuu eficacitatea sistemului de management integrat și să asigure satisfacerea cerințelor clienților, conformarea cu legislația anti-corupție, anti-mită și celelalte reglementări aplicabile. Managementul încurajează semnalarea unor preocupări de bună credință.

Principalele direcții de acțiune pentru atingerea obiectivelor în conformitate cu politica Formenerg SA, vizează:

- realizarea responsabilităților în domeniul sistemelor de management

conform cerințelor standardelor de referință;

- executarea serviciilor în conformitate cu cerințele clienților, corelate cu reglementările legale specifice domeniului de activitate;
- neacceptarea compromisurilor sau a derogărilor în ceea ce privește calitatea și integritatea;
- tratarea cu promptitudine și eficiență a reclamațiilor;
- instruirea și perfecționarea continuă a personalului, inclusiv prin interzicerea oricăror tendințe de corupție și conștientizarea autorității și independenței funcției anti-mită.

Parte integrantă a managementului, Sistemul de Control Intern Managerial (SCI/M), vizează toate nivelurile de conducere și toate activitățile, având ca finalitate atingerea obiectivelor (funcționarea eficientă și eficace a entității publice, fiabilitatea informațiilor interne și externe, conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne).

La nivelul FORMENERG SA, SCI/M reprezintă totalitatea politicilor și procedurilor concepute și implementate de către management și personal. SCI/M furnizează o asigurare rezonabilă în legătură cu:

- atingerea obiectivelor într-un mod economic, eficient și eficace;
- respectarea regulilor interne și externe;
- protejarea bunurilor și informațiilor;
- prevenirea și depistarea fraudelor și erorilor;
- respectarea standardelor în ceea ce privește calitatea documentelor;
- producerea în timp util de informații de încredere referitoare la segmentul financiar și de management;
- creșterea performanței organizaționale.

TELETRANS SA

Strategia de afaceri are ca punct de referință scopul pentru care a fost înființată TELETRANS, și anume acela de a fi o societate comercială viabilă din punct de vedere economic, care asigură serviciile IT&C pentru CNTEE Transelectrica. În paralel, se mențin preocupările pentru dezvoltarea segmentului de clienți terți (alții decât Transelectrica și/sau alte companii de utilități), în vederea suplimentării veniturilor Societății și ale companiei-mamă.

Opțiunile strategice vizează dezvoltarea portofoliului de servicii și clienți ale TELETRANS, precum și asumarea a rolului de *centru de excelență* pentru soluții IT&C și informatică de proces pentru companiile de utilități, cu accent pe segmentul energiei, pe baza experienței ca furnizor de acest tip de servicii al CNTEE Transelectrica.

Axele principale ale strategiei sunt:

1) *Consolidarea poziției TELETRANS ca partener cheie pe segmentul IT&C în demersurile naționale de gestionare și protejare a infrastructurilor critice și serviciilor esențiale din domeniul energiei.*

Segmentul operat de TELETRANS – IT&C pentru infrastructura națională de transport al energiei electrice și pentru serviciile de sistem - reprezintă conform abordărilor UE actuale, o infrastructură critică în sine, care trebuie protejată ca element cheie al securității naționale. Plasarea domeniului energetic (inclusiv structura informatică ce îl deservește) în zona securității naționale și a infrastructurilor critice impune gestionarea acestuia într-o manieră unitară, în care statul, ca garant al securității, să beneficieze de marja de libertate de decizie și control, care să acomodeze, atât cerințele de securitate, cât și pe cele de piață liberă.

Fiind singura filială dedicată IT&C a unei companii de utilități controlate de stat, TELETRANS poate contribui la

demersurile naționale din sfera securității energetice și cea a infrastructurilor critice, într-o manieră care să garanteze dezvoltarea durabilă a societății.

Potențialul rol strategic al TELETRANS este relevat suplimentar în prezent, în contextul transpunerii în legislația națională (Legea 362/2018) a Directivei NIS UE 2016/1148 – privind măsuri pentru un nivel ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice în Uniune, care evidențiază sectorul energetic ca fiind furnizor de servicii esențiale, care trebuie protejate de amenințările la adresa securității sistemelor informatice care le deservește.

Identificarea soluțiilor tehnice necesare furnizării de noi servicii adaptate la standardele impuse de legislație, dar și de piață, va determina implementarea unei Politici de resurse umane care să promoveze *opțiunea pro excelență* a Societății prin cooptarea de specialiști, care pe lângă implicarea în livrarea soluțiilor tehnice optime, să contribuie la pregătirea angajaților (noi și existenți).

2) *Dezvoltarea sustenabilă a Societății, cu respectarea criteriilor de performanță economico-financiară stabilite de legislația aplicabilă și cu menținerea standardelor de calitate asumate.*

În vederea dezvoltării rolului său de hub de excelență pentru servicii IT&C pentru companii de utilități, TELETRANS are responsabilitatea adaptării constante a ofertei sale la nevoile acestora, atât în ceea ce privește calitatea și complexitatea serviciilor oferite, cât și din perspectivă financiară.

Creșterea capacității societății de a realiza indicatorii de profitabilitate trebuie să se realizeze în cazul TELETRANS, a cărei activitate are și valențe strategice, cu respectarea în primul rând a parametrilor de continuitate și calitate, dar fără a neglija perspectivele de dezvoltare pe care i le conferă, atât parteneriatul cu CNTEE

TRANSELECTRICA SA, cât și piața de clienți terți.

De asemenea, TELETRANS ca furnizor IT&C al Operatorului de Transport și Sistemul pentru energia electrică are datoria de a-și construi un profil de business care să răspundă cerințelor naționale și europene cu privire la gestionarea eficientă a resurselor, etica în afaceri și responsabilitatea socială în vederea fundamentării unei dezvoltări sustenabile.

Implementarea acestor deziderate care vizează dezvoltarea companiei într-o manieră profitabilă și sustenabilă, garantează continuitatea prestării serviciilor la un nivel înalt de performanță și creșterea constantă a calității acestora, recomandând TELETRANS ca un partener viabil și puternic în mediul de afaceri românesc.

4. Sistemul de management al riscurilor

Smart SA

Atunci când se planifică Sistemul integrat de management al riscurilor, Smart SA ia în considerare elementele determinate în timpul analizei contextului organizației și a cerințelor părților interesate și determină riscurile și oportunitățile care să se refere la:

- Riscurile relative la operarea Sistemului de Management care pot afecta ieșirile intenționate ale acestuia;
- Elementele și cerințele determinate în timpul analizei contextului organizației și a cerințelor părților interesate;
- Aspectele de mediu;
- Pericolele aferente securității și sănătății în muncă;
- Obligațiile de conformare;

- Alte riscuri, determinate de entitățile organizatorice, rezultate din activitățile desfășurate de acestea.

În cadrul Smart SA este stabilit un cadru unitar de identificare, analiză și gestionare a riscurilor și oportunităților referitor la realizarea obiectivelor, aspectele de mediu și obligațiile de conformare, cerințe determinate în timpul analizei contextului organizației, cerințe ale părților interesate, inclusiv cerințe ale Sistemului de control managerial, descris în cadrul procedurii de sistem "Managementul riscurilor" cod: SMART-PS-16.00.

În cadrul Smart SA funcționează o echipă de gestionare a riscurilor numită prin decizia Directorului general. De asemenea este menținut și un Registru de evidență și control al riscurilor identificate, structurat pe:

- Riscuri operaționale - rezultate din activitatea de bază respectiv din procesele operaționale;
- Riscuri de mediu – identificate cu ocazia evaluării aspectelor și impacturilor de mediu;
- Riscuri de SSM – identificate cu ocazia evaluării riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională;
- Alte riscuri – rezultate din activitățile entităților organizatorice.
Exemple de riscuri identificate:
- Identificarea incompletă a cerințelor de acceptare pentru produsul/serviciul aprovizionat;
- Existența unei documentații incomplete în dosarul lucrărilor/serviciilor efectuate de formațiile Smart SA sau la întocmirea ofertelor;
- Asocierea (în faza de ofertare și contractare a execuției) cu parteneri, subcontractori, prestatori de servicii, care ulterior nu mai corespund cerințelor contractelor;

- Contractul nu este analizat suficient; pot apare clauze nefavorabile pentru societate;
  - Fluctuație mare de personal, pierdere personal calificat;
  - Utilizarea de echipamente uzate moral;
  - Amenzi, costuri de curățare a zonelor poluate, datorită degajărilor/deversărilor de substanțe dăunătoare mediului înconjurător în cantități mari (ulei electroizolant) - cu pericol de incendiu;
  - Neîndeplinirea obligațiilor de conformare, în cazul defectării instalațiilor de evacuare ape uzate la sistemul de canalizare;
  - Risc de neîndeplinire a obligațiilor de conformare, posibile amenzi și costuri suplimentare pentru decontaminare în cazul scurgerilor accidentale de combustibil (motorină, benzină) sau alte substanțe periculoase (de la laboratorul de încercări, uleiuri bune sau uzate, vopsele, acid de la bateriile de acumulatori);
  - Goluri financiare cauzate de întârzierea încasării valorii lucrărilor executate și facturate și acordarea la terți de avansuri negarantate;
  - Creșterea costului creditelor angajate ca urmare a condițiilor socio-economice nefavorabile cu consecințe directe asupra diminuării profitului brut;
  - Depășiri de costuri la contracte, cu impact negativ asupra profitului brut.
- Lipsa unui spațiu adecvat care să asigure continuarea activității OPCOM SA în cazul în care locația principală (Bd. Hristo Botev 16-18, sector 3) ar deveni inutilizabilă în urma unui dezastru major. În prezent, pentru acest scop a fost alocat spațiu în clădirea Stației Electrice Fundeni (com. Dobroiești, Ilfov, str. Zorilor nr. 69A), dar acest spațiu este insuficient pentru un număr de aprox. 50-60 persoane care ar putea asigura continuitatea activității;
  - Aplicarea eronat a prevederilor Regulamentului privind protecția datelor cu caracter personal;
  - Atacurile cibernetice, ale căror metode sunt din ce în ce mai complexe.
  - Implementarea defectuoasă a prevederilor Legii nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice

Pentru tratarea acestora, OPCOM SA utilizează un Sistem de Management al Securității Informației (SMSI), aprobat conform prevederilor standardului ISO/IEC 27001:2013 ("Tehnologia informației. Tehnici de securitate. Sisteme de management al securității informației. Cerințe") ce cuprinde și sistemul de management al riscurilor. Riscurile de securitatea informației au fost evaluate la inițierea procesului de implementare a SMSI (anul 2015) și sunt reevaluate anual sau ori de câte ori este nevoie, conformitatea SMSI cu standardul 27001:2013 fiind recertificată în anul 2018. Metodologia utilizată pentru evaluare este preluată din standardul ISO/IEC 27005:2011 ("Tehnologia informației. Tehnici de Securitate. Managementul riscurilor de securitatea informației"), iar procesul de management al riscurilor cuprinde următoarele etape principale:

OPCOM SA

Datorită specificității activității o componentă foarte importantă a riscurilor ce amenință operarea curentă a societății o reprezintă riscurile ce pot fi generate de asigurarea securității informației.

În acest moment principalele riscuri identificate în zona securității informațiilor sunt:

- Identificarea riscurilor;
- Analiza și evaluarea riscurilor (consecințe, probabilități de apariție a evenimentelor);
- Tratarea riscurilor (selecția măsurilor de securitate, Planul de tratare a riscurilor).

În conformitate cu prevederile standardului ISO 9001:2015 și ale Ordinului Secretariatului General al nr.600/2018 privind aplicarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, s-a realizat evaluarea și tratarea riscurilor aferente obiectivelor specifice ale departamentelor din cadrul OPCOM SA pentru anul 2018.

Pentru aceasta a fost utilizată "Metodologia de management al riscurilor" elaborată de Secretariatul General al Guvernului pentru sistemul de control intern managerial al entităților publice, ale cărei prevederi aplicabile pentru OPCOM SA au fost transpuse într-o procedură de lucru.

Astfel, a fost întocmit un Registru al riscurilor la nivel de societate, care include riscurile aferente obiectivelor specifice ale departamentelor, a fost efectuată evaluarea acestor riscuri și a fost întocmit un Plan de implementare a măsurilor de control pentru tratarea acestor riscuri.

Stadiul de implementare a măsurilor de control al riscurilor a fost analizat, pentru fiecare departament, la auditul intern în domeniul managementului calității desfășurat în luna decembrie 2018, iar la începutul anului 2019 a fost efectuată evaluarea riscurilor reziduale.

În acest sens este necesară preluarea în legislația fiscală națională a aplicării taxării inverse pentru livrările de gaze naturale, în conformitate cu prevederile Directivei Consiliului 2018/1695/UE din 6 noiembrie 2018 de modificare a Directivei 2006/112/CE privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată în ceea ce privește perioada de aplicare a mecanismului

opțional de taxare inversă în legătură cu livrările de anumite bunuri și prestările de anumite servicii care prezintă risc de fraudă și a mecanismului de reacție rapidă împotriva fraudei în domeniul TVA.

Există, de asemenea, în funcționarea piețelor centralizate de energie electrică/gaze naturale/certificate verzi, administrate de OPCOM SA, riscul de reglementare, prin întârzierea adoptării reglementărilor de către Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei și/sau aprobarea de către ANRE a unor reguli care, ulterior, pot atrage interpretări diferite ale participanților la piețele respective și ale ANRE și chiar conduce la dificultăți majore și/sau stabilirea de către ANRE de termene foarte scurte pentru implementarea de către OPCOM SA a cerințelor cadrului de reglementare aprobat sau a modificărilor aduse cadrului de reglementare existent, astfel de abordări ale ANRE conducând de asemenea la dificultăți majore în îndeplinirea obligațiilor OPCOM SA ce derivă din formele finale publicate ale actelor normative aprobate de către ANRE.

Pentru a preveni pe cât posibil astfel de situații, OPCOM SA elaborează reglementările necesare bunei funcționări a piețelor centralizate administrate și participă activ la îmbunătățirea cadrului de reglementare care este supus unui proces de consultare publică, prin elaborarea și transmiterea observațiilor/completărilor/modificărilor considerate necesare.

În ceea ce privește proiectele/programele de dezvoltare derulate de OPCOM SA în plan european, pentru a asigura participarea viabilă a OPCOM SA sunt derulate următoarele activități: este identificat și creat portofoliul de proiecte al instituției, sunt stabilite prin decizii interne echipele de proiect care derulează activități în cooperare cu reprezentanții celorlalte companii implicate în proiectele europene multipartite, inclusiv

pentru gestionarea, atunci când se convine în acest sens de către toate părțile implicate și în cât mai mare măsură posibil, a riscului juridic ca un anumit contract, elaborat în context european/regional, să nu fie recunoscut de partea contractantă și, în consecință, obligațiile contractuale să nu fie îndeplinite. Riscul de reglementare este, de asemenea, prezent în cazul proiectelor europene, referindu-se la posibilitatea ca reglementările privind piața unică europeană să sufere schimbări imprevizibile. Acest fapt ar putea conduce la situații în care, chiar și în condițiile în care există o pregătire riguroasă a documentației tehnice preliminare într-o interpretare existentă la un anumit moment, detaliile referitoare la formulări/cerinte/clauze generale din reglementările europene să conducă la interpretări diferite și la necesitatea abandonării anumitor direcții, inclusiv să genereze cheltuieli suplimentare sau costuri care au fost deja suportate și nu pot fi recuperate.

De asemenea, conform legislației, a fost realizată evaluarea riscurilor de accidentare și de îmbolnăvire profesională în OPCOM S.A. (în urma căreia a fost determinat nivelul de risc pe unitate de 2,97, valoare ce încadrează societatea în categoria unităților cu nivel mic de risc de accidentare) și au fost prevăzute măsurile de prevenire și de protecție necesare pentru tratarea acestor riscuri.

FORMENERG SA

În cadrul FORMENERG SA este stabilit un proces de identificare, analiză și gestionare a riscurilor și oportunităților cu privire la realizarea obiectivelor, aspectele de mediu și obligațiile de conformare. Conform Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 600/20.04.2018 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, FORMENERG SA și-a organizat propriul

sistem de control intern managerial adaptat la specificul și dimensiunea sa, în funcție de particularitățile cadrului legal de organizare și de funcționare, precum și de standardele de control intern managerial.

La nivelul FORMENERG SA funcționează Comisia de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică a dezvoltării sistemului de control intern managerial numită prin decizia Directorului general.

Procesul de management al riscurilor este gestionat pe baza Procedurii de sistem privind managementul riscului COD: P.S. – 01, Ediția I, Revizia 0, din 17.09.2018 și în baza Manualului de implementare SCIM nr.2707/08.08.2018.

Managementul riscurilor presupune identificarea și evaluarea riscurilor, identificarea și stabilirea răspunsului la risc în vederea micșorării posibilității de apariție a riscurilor, cât și diminuarea consecințelor produse, ca urmare a materializării riscurilor.

Modalitățile de tratare a riscurilor pot include: evitarea riscului, luarea în considerare a riscului la exercitarea unei oportunități, eliminarea sursei riscului, împărțirea riscului sau menținerea riscului prin decizii conștiente.

Pe baza rapoartelor anuale privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor de la nivelul fiecărei direcții/birou/compartiment independent, dar și pe baza Planului de implementare a măsurilor de control pentru riscurile semnificative la nivelul entității publice, Secretariatul tehnic al Comisiei de monitorizare elaborează o informare anuală privind gestionarea riscurilor, care se analizează și se discută pentru a fi transmisă spre aprobare Comisiei de monitorizare.

Informarea cuprinde o analiză a riscurilor identificate și gestionate la nivelul compartimentelor, respectiv monitorizarea obiectivelor și activităților

prin intermediul indicatorilor de performanță la nivelul entității publice.

Activitatea Comisiei de monitorizare și a Echipei de Gestionare a Riscurilor este consiliată de Compartimentul Audit Intern.

Exemple de riscuri identificate:

- veniturile planificate din cursurile de formare profesională nu ating valoarea estimată;
- cunoașterea inadecvată a preferințelor/nevoilor/așteptărilor/gradului de satisfacție al clienților;
- veniturile planificate din serviciile hoteliere nu ating valoarea estimată;
- transmiterea documentației incomplete pentru participarea la licitațiile publice;
- încheierea de contracte de vânzare pentru serviciile/produsele societății prin care nu se asigură valorificarea rezultatelor obținute;
- realizarea formării profesionale la nivelul entității publice într-un procent prea mic față de nevoia de formare identificată și neadaptarea la cerințele individuale ale fiecărui salariat;
- neactualizarea Manualului de politici contabile în conformitate cu reglementările contabile în vigoare și cu respectarea principiilor contabile generale;
- nerealizarea misiunilor de audit intern prevăzute în Planul anual;
- nerealizarea integrală a Programului de control;
- implementarea defectuoasă a prevederilor și reglementărilor legislative și interne;
- planificarea necorespunzătoare cu privire la asigurarea reviziilor și reparațiilor planificate.

TELETRANS SA

Riscurile TELETRANS sunt gestionate conform procedurii interne și

Ordinului 600/2018. În anul 2019, principalele riscuri au fost legate de activitatea tehnică și se referă în special la gradul de uzură al echipamentelor și infrastructurii de telecomunicații a CNTEE TRANSELECTRICA SA, pe care trebuie să operăm, conform contractelor în vigoare. Asigurarea pieselor de schimb, înlocuirea echipamentelor sau investițiile nu depind de decizia TELETRANS, fiind exclusiv în sarcina companiei – mamă. A doua categorie de riscuri sunt cele comerciale, legate în principal de anumite activități specifice pentru care este contractat suport level 2.

În anul 2019 a fost înregistrat un risc comercial suplimentar, pentru prima dată de la înființarea societății, deoarece exercițiul financiar s-a încheiat cu un rezultat negativ, pe fondul nerealizării veniturilor contractuale estimate a fi obținute de la CNTEE TRANSELECTRICA SA.

Activitatea de vânzări pentru clienții terți este de asemenea grevată de relația contractuală cu compania-mamă cu privire la utilizarea fibrei optice, existând mai multe considerente de ordin juridic și comercial care fac dificilă remedierea situației.

În vederea tratării riscurilor a fost întocmit *Planul de măsuri de control, prin intermediul căruia se va urmări* gestionarea riscurilor astfel încât nivelul de risc să fie încadrat în limite acceptabile, limite care să nu pună în pericol desfășurarea activității societății.

5. Indicatori-cheie de performanță nefinanciară relevanți pentru activitatea specifică

Smart SA

În general, indicatorii sunt stabiliți odată cu obiectivele specifice și cu descrierea proceselor operaționale. Sunt

analizați cu ocazia ședințelor privind analiza de management. Dintre acești indicatori, amintim:

- Satisfacția clientului, feed-back - pentru lucrări efectuate în baza atestatului ANRE
- Indicator: Gradul de satisfacție anual al clienților (media aritmetică a valorilor gradului de satisfacție al contractelor finalizate în perioada de referință) – calculat conform Ordinului ANRE nr. 45/07.09.2016; Grad de satisfacție realizat în anul 2019 = 9.83
- Monitorizarea stării de sănătate a salariaților; Analize și controale medicale conform HG 355
- Indicator: Nr. salariați monitorizați/ Nr. salariați*100 [%]; Grad de realizare 2019=100%
- Grad de rezolvare neconformități
- Indicator: neconformități rezolvate / neconformități identificate x 100 [%]; Grad de realizare 2019=100%
- Grad de realizare program audit
- Indicator: audituri realizate/audituri planificate x100 [%];
- Grad de realizare diverse programe de control
- Indicator: controale realizate/controale planificate x100 [%];
- Grad de realizare global programe instruire
- Indicator: programe realizate/programe aprobate x100 [%]; Grad de realizare 2019=98%
- Echipamente de măsurare și monitorizare etalonate, verificate în perioada dată
- Indicator: EMM etalonate, verificate/EMM planificate la etalonare, verificare *100 [%];
- Eficacitatea acțiunilor de tratare a riscurilor și oportunităților
- Indicator: Nivel de risc global ≤ valoare referință;
- Gestionare deșeuri

- Indicator: Nr. tipuri deșeuri colectate/Nr. tipuri deșeuri colectabile selectiv *100.

OPCOM SA

Indicatorii nonfinanciari utilizați în cadrul OPCOM SA sunt:

- Cota tranzacțiilor pe diversele piețe de energie electrică administrate (Cantitatea tranzacționată în perioada de referință pe piața respectivă/Consumul național net);
- Randamentul participării la tranzacții pe diversele piețe de energie electrică administrate (Nr. participanți ce au depus oferte în perioada de referință pe piața respectivă/Nr. participanți înregistrați la piața respectivă);
- Gradul de satisfacție al clienților OPCOM SA cu privire la calitatea serviciilor oferite pentru administrarea piețelor/instrumentelor puse la dispoziția participanților la piețe (exprimat în note de la 1-5);
- Gradul de satisfacție al salariaților OPCOM SA (exprimat în calificative: foarte mulțumit, mulțumit, nemulțumit și neutru);
- Nivelul incidentelor de securitatea informației (exprimat în număr de incidente înregistrate în perioada de referință);
- Numărul de servicii de raportare prestate de OPCOM SA; OPCOM SA se află între primele 11 RRM-uri (din 117) din punct de vedere al diversității serviciilor pentru care a fost calificat de ACER și pe care le raportează în prezent.

Din perspectiva ținutelor stabilite, atât obiectivele generale ale calității cât și cele peste 100 obiective specifice ale calității, defalcate pe niveluri relevante din structura organizatorică a societății, au fost îndeplinite în proporție de aproape

100%, anumite aspecte neputând a fi realizate din motive independente de OPCOM SA.

FORMENERG SA

Pentru a obține performanțe „sustenabile” prin armonizarea obiectivelor economice, sociale și ecologice, FORMENERG SA utilizează un sistem de evaluare a performanțelor ce trebuie să surprindă următoarele aspecte: obiectivele entității, strategia acesteia, eficacitatea și eficiența activităților derulate, capacitatea FORMENERG SA de adaptare la cerințele pieței în care operează.

În termeni de eficiență, activitatea trebuie programată/abordată din perspectivă globală, cu luarea în considerare a celor patru tipuri de capital de dezvoltare: uman, economic, social, de mediu. Astfel, putem spune că FORMENERG SA are un mod de acțiune responsabil, asigurându-și un nivel înalt de competitivitate pe termen lung.

Indicatorii de performanță nonfinanciari măsoară:

- cantitatea – rezultatul direct al activității (ex. numărul de sesiuni de formare);
- calitatea – calitatea rezultatelor (ex. numărul de greșeli făcute, satisfacția angajaților, satisfacția clientului)
- durata – durata variază în funcție de natura rezultatului (perioada în care trebuie produse efectele)
- eficiența – maximizarea rezultatelor unei activități în relație cu resursele utilizate
- eficacitatea – gradul de îndeplinire a obiectivelor programate pentru fiecare dintre activități, raportul dintre efectul proiectat și rezultatul efectiv al activității respective.

Pentru activitatea specifică a FORMENERG SA, menționăm câțiva indicatori nonfinanciari relevanți:

- Serviciile de formare profesională

Indicatori:

- Număr serii cursuri
- Număr cursanți
- Servicii cazare hostel

Indicatori:

- Grad de ocupare hostel
- Venituri servicii cazare hostel
- Satisfacția clientului (extern și intern)

Indicatori:

- Gradul de satisfacție a cursantului cu privire la calitatea serviciilor oferite
- Gradul de satisfacție a salariatului
- Monitorizarea stării de sănătate a angajaților

Indicator

Controale medicale conform HG 355

- Monitorizare deșeuri

Indicator

Nr. tipuri deșeuri colectate/ Nr. tipuri deșeuri colectate selectiv*100

TELETRANS SA

Pentru anul 2019 TELETRANS S.A. nu a stabilit indicatori de performanță nefinanciară.

6. Sistemul de management al mediului

Smart SA

Modalitatea de identificare și evaluare a aspectelor de mediu este reglementată prin procedura de sistem SMART-PSM-07.00 „Identificarea aspectelor de mediu și a impacturilor de mediu asociate”.

Identificarea și evaluarea aspectelor de mediu se realizează ori de câte ori apar modificări în structura de procese, activități, produse sau servicii; modificări legislative; dezvoltarea unor activități, servicii sau lucrări noi; schimbări semnificative de instalații și procese; mutarea unor instalații în alte locuri și sunt reanalizate în vederea actualizării lor, anual.

Pentru identificarea aspectelor de mediu sunt avute în vedere elementele referitoare la condițiile de lucru:

- emisiile în condiții de funcționare normală;
- emisiile în condiții de funcționare anormală, respectiv situații de urgență, avarii sau accidente;
- frecvența emisiilor;
- consecința emisiilor asupra mediului și sănătății;
- riscul producerii emisiilor;
- încadrare în reglementări;
- sesizări publice sau ale vecinilor;
- utilizarea materiilor prime și a resurselor naturale;
- alte aspecte referitoare la valorile materiale și spirituale ale comunității locale.

În funcție de punctajul obținut în evaluarea aspectului de mediu, rezultă lista aspectelor de mediu cu impact semnificativ și lista posibilelor situații de urgență. Pentru fiecare situație de urgență se întocmește un plan de prevenire a situației de urgență, plan care este simulat anual.

Scopul acestui plan este de a răspunde la situații de urgență reale, de a se lua măsuri pentru a preveni sau pentru a diminua consecințele unei situații de urgență, adecvate la magnitudinea urgenței și impactul potențial asupra mediului, să furnizeze informații relevante și să efectueze instruire legată de capacitatea de pregătire de răspuns la situațiile de urgență.

Menționăm că posibilele situații de urgență, respectiv incidentele, avariile sau accidentele care pot avea un impact deosebit de grav asupra mediului, sunt posibil a se produce doar ca urmare a unei funcționări anormale.

Situațiile de urgență care necesită intervenția imediată pentru limitarea efectului asupra mediului, vor fi luate în considerare la stabilirea planurilor de

pregătire pentru situații de urgență și capacitate de răspuns.

În cadrul societății au fost identificate următoarele posibile situații de urgență:

- Scurgeri de ulei în timpul aplicării tehnologiei de tratare/regenerare ulei (pe amplasamentul beneficiarului).
- Pierderi ulei/carburant în cazul defectării unui subansamblu auto sau accident.
- Posibile scurgeri de ulei în timpul manipulării recipientilor cu ulei.

Pentru aceste situații, personalul de execuție este dotat cu pământ absorbant biodegradabil. Smart SA deține autorizații de mediu emise de către Agențiile teritoriale de mediu (acolo unde s-a considerat necesar) și realizează raportările cerute de către legislație.

De asemenea, există Programe de management de mediu, aprobate de către beneficiari, care conțin Planuri de reducere a impactului asupra mediului și planuri de monitorizare.

Exemple de aspect de mediu cu măsuri de reducere:

- Amenajări pentru protecția mediului și aducerea la starea inițială după terminarea lucrărilor (Resurse naturale și conservarea biodiversității).

Măsura - Reconstrucția ecologică, umplerea golurilor, amenajarea terenului aferent, plantarea de pomi și gazon și refacerea cadrului natural după terminarea lucrărilor.

- Emisii de poluanți clasici sau emisii de gaze cu efect de seră (protecția calității aerului).

Măsura - Prevenirea degajărilor de praf pe timpul lucrărilor de săpătură prin stropire cu apă în caz de pământ uscat și/sau vânt. Emanatiile de gaze produse de mijloacele de transport și de utilajele folosite nu pot depăși limitele admise. Se impune utilizarea de mijloace de transport și utilaje care să

funcționează normal. Se va evita funcționare inutilă a utilajelor.

OPCOM SA

OPCOM SA este foarte preocupat de elementele legate de protecția mediului, una dintre direcțiile urmărite fiind reducerea consumului de energie electrică. În acest sens, toate echipamentele IT utilizate în activitatea zilnică sunt certificate Energy Star. O altă tehnologie ce asigură un consum redus de energie electrică este tehnologia de virtualizare, a cărei utilizare pe scară largă a permis dezvoltarea societății în condițiile reducerii consumului de energie electrică. De asemenea, în vederea reducerii consumului de energie electrică OPCOM SA a luat măsura de înlocuire cu tuburi cu led a lămpilor de iluminare dotate cu tuburi cu neon, realizând astfel o reducere a consumului cu circa 40%.

OPCOM are, de asemenea, o politică de colectare selectivă a deșeurilor, aplicată și la nivelul deșeurilor DEEE, acestea, începând de la tonerul uzat și finalizând cu echipamentele IT casate, fiind colectate de societăți specializate.

Din perspectiva domeniului de activitate, OPCOM este pe deplin angrenat în eforturile întreprinse la nivel național pentru implementarea serviciilor de piață și a produselor și instrumentelor specifice care să contribuie la creșterea ponderii energiei electrice produse din surse cu emisii reduse de carbon.

În acest sens menționăm că reprezentanții OPCOM participă în cadrul grupurilor de lucru constituite la nivelul Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri și ANRE având următoarele obiective:

- Implementarea unei noi scheme de sprijin pentru susținerea producerii energiei din surse cu emisii reduse de carbon;

- Implementarea unui mecanism de piață destinat investitorilor în capacități de

producere a energiei electrice din surse regenerabile, pentru contractarea energiei electrice ce urmează să fie produsă, pentru termene de livrare îndelungate.

FORMENERG SA

FORMENERG SA acordă o importanță deosebită protecției mediului integrând cele mai bune practici în domeniu, în activitățile desfășurate. Ca atare, conformarea cu reglementările de mediu aplicabile se realizează ori de câte ori apar modificări în structura de procese, activități, modificări legislative, desfășurarea unor lucrări de întreținere sau reparare a clădirii societății.

În ceea ce privește domeniul de activitate și procesele desfășurate la nivelul FORMENERG SA, nu au fost identificate elemente de risc, astfel încât acestea nu au un impact semnificativ asupra mediului.

Pe linia protecției mediului, pentru activitatea desfășurată, FORMENERG SA deține AUTORIZAȚIA DE MEDIU nr. 57/30.01.2012 (valabilă până în anul 2022), emisă de Agenția Națională pentru Protecția Mediului București, în baza actelor emise de autoritățile competente.

Preocuparea permanentă a FORMENERG SA pentru minimizarea impactului activității desfășurate asupra mediului înconjurător, reiese din alinierea la cerințele impuse de AUTORIZAȚIA DE MEDIU nr. 57 emisă de Agenția Națională pentru Protecția Mediului București. Prin aceasta se trasează repere pentru monitorizarea atentă a consumurilor de resurse (energie, apă) și gestionarea responsabilă a deșeurilor:

➤ Consumul de energie

Pentru încălzirea spațiilor, FORMENERG SA utilizează o centrală termică care funcționează cu **gaz metan**, echipată cu două cazane cu o capacitate termică totală de 920 kw.

Consumul orar de combustibil este de 108 Nmc/h. Centrala este prevăzută cu un coș de evacuare a poluanților cu înălțimea de 24,5 m și suprafața de 0,422 mp.

Monitorizarea calității aerului (gazele de ardere rezultate de la centrala termică) se realizează prin depunerea buletinelor de analize la autoritățile solicitante. Determinările se efectuează semestrial iar datele privind calitatea aerului (emisii) vor fi raportate anual autorității pentru protecția mediului.

Alimentarea cu energia electrică necesară pentru funcționarea echipamentelor utilizate în activitate și pentru iluminarea amplasamentului este realizată din Sistemul Energetic Național pe baza contractului de furnizare.

Pentru reducerea consumurilor și respectarea celor mai bune tehnici disponibile privind utilizarea eficientă a energiei, se au în vedere următoarele aspecte:

- funcționarea corespunzătoare a sistemului de ventilație;
- selectarea echipamentelor consumatoare de energie electrică cu un consum specific cât mai mic.

Calculul consumurilor de energie are la bază corelarea cantităților de energie consumată cu sumele facturate și achitate, utilizând puterea calorică dar și factorii agreați de conversie pentru energie.

➤ **Consumul de apă**

Alimentarea cu apă în scop potabil și igienico-sanitar se asigură din rețeaua publică administrată de Societatea APA NOVA BUCUREȘTI SA pe baza contractului de furnizare.

Apele uzate sunt evacuate în rețeaua de canalizare orășenească administrată de Societatea APA NOVA BUCUREȘTI SA.

Monitorizarea apelor uzate evacuate în canalizarea orășenească este efectuată de laboratoare abilitate (în prezent

ECOIND București). Determinările se efectuează lunar în secțiunea de control R1 iar datele privind calitatea apelor uzate evacuate vor fi raportate anual autorității pentru protecția mediului.

Calculul consumurilor de apă are la bază corelarea cantităților de apă consumată cu sumele facturate și achitate.

➤ **Gestionarea deșeurilor**

FORMENERG SA respectă ierarhia gestiunii deșeurilor și depune eforturi în sensul prevenirii generării acestora, căutând în permanență soluții pentru reciclare, respectiv valorificare a deșeurilor generate din activitatea proprie (hârtie, pet, toner uzat, echipamente IT casate etc.).

În acest sens FORMENERG SA a adoptat o politică de colectare selectivă a deșeurilor, aplicată și la nivelul deșeurilor DEEE (firma specializată privind colectarea DEEE-urilor: RECOLAMP S.R.L.)

Modul de gospodărire a deșeurilor presupune întocmirea și menținerea la zi a Evidenței gestiunii deșeurilor. Aceasta se va depune anual la Agenția pentru Protecția Mediului București.

Informațiile privind recuperarea și/sau reciclarea deșeurilor pot fi obținute de la Compartimentul Financiar – Contabilitate conform facturilor furnizorului.

TELETRANS SA

În cadrul TELETRANS SA, în ceea ce privește aspectele de mediu, s-au întocmit următoarele documente: Fișă pentru identificare aspecte de mediu în funcționare normală și anormală, Fișă de colectare date-aspecte de mediu, Lista aspectelor de mediu identificate în condiții de funcționare normală, anormală și situații de urgență pentru mediu. Nu au fost identificate elemente de risc în raport cu activitatea desfășurată.

Managementul la cel mai înalt nivel al Societății TELETRANS S.A. manifestă o

grijă deosebită pentru prevenirea poluării și protecția mediului înconjurător, exprimată și comunicată tuturor părților interesate prin Declarația Directorului General privind politica în domeniul calității, mediului, securității și sănătății în muncă, în cadrul Societății TELETRANS S.A. fiind implementat, certificat și menținut încă din anul 2009 un Sistem de Management Integrat al calității, mediului, securității și sănătății în muncă, în conformitate cu prevederile standardului internațional în domeniul mediului ISO 14001 – Sisteme de management de mediu. Cerințe cu ghid de utilizare.

Aspectele de mediu identificate la nivelul Societății TELETRANS S.A. se referă în principal la gestionarea deșeurilor atât la Executiv cât și în Agențiile și Centrele Societății TELETRANS S.A. și sunt ținute sub control în conformitate cu prevederile legale în vigoare, cadrul decizional existent și cu procedurile/instrucțiunile interne specifice de mediu, care stabilesc atribuțiile și responsabilitățile personalului Societății TELETRANS S.A., desemnat responsabil cu protecția mediului, colectarea selectivă și gestionarea deșeurilor.

Astfel, în cadrul Societății TELETRANS S.A. nu se evidențiază și nu se preconizează aspecte de mediu cu impact negativ semnificativ asupra mediului înconjurător, generat din activitățile/procesele Societății TELETRANS S.A..

7. Aspecte sociale și de personal. Eliminarea discriminării și promovarea egalității de gen

Smart SA

Capitolul 2 din Regulamentul Intern al Smart SA nr. 8053/02.09.2014 – Reguli privind respectarea principiului nediscriminării și al înlăturării oricărei

forme de încălcare a demnității – definește și reglementează cadrul relațiilor de muncă în Smart SA. Astfel, fiecare salariat al Smart SA beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității și a conștiinței sale, fără nicio discriminare.

Tuturor salariaților le este recunoscut dreptul la plată egală pentru muncă egală, dreptul la negocieri colective, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și dreptul la protecție împotriva concedierilor nelegale.

La stabilirea și la acordarea salariului este interzisă orice discriminare pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală.

OPCOM SA

În ceea ce privește aspectele sociale și de personal în cadrul OPCOM SA, al relației dintre angajator și salariat, acestea s-au efectuat în conformitate cu legislația muncii, precum și cu prevederile Contractului Colectiv de Muncă al OPCOM SA, în vigoare în anul 2018, al Regulamentului intern, Regulamentului de organizare și functionare al OPCOM SA, Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante sau Codului de Etică și Conduită Profesională.

Pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă, sănătate și siguranță la locul de muncă sunt întreprinse următoarele activități:

- este asigurată amenajarea ergonomică a locurilor de muncă prin utilizarea scaunelor ergonomice, reglabile, poziționarea corectă a mobilierului de birou și a calculatorului față de lucrător, de

sursa de iluminat, de sistemele de aer condiționat;

- este monitorizată starea de sănătate a angajaților prin asigurarea permanentă a asistenței de specialitate;
- este oferit un mediu de lucru curat prin acțiunea personalului propriu, precum și prin colaborarea cu firme de profil pentru: evacuarea gunoiului menajer, curățarea suprafețelor exterioare ale ferestrelor, întreținerea aparatelor de aer condiționat, dezinsecțiile periodice, aprovizionarea cu recipiente și întreținerea dozatoarelor de apă potabilă;
- este verificată permanent starea echipamentului individual de protecție pentru activitățile care necesită aceste echipamente (ex. personalul de întreținere-curățenie, electrician) reînnoindu-le periodic sau ori de câte ori s-a constatat uzura prematură a acestora.

Tehnica de calcul pusă la dispoziția salariaților este la un nivel profesional ridicat atât din punct de vedere al performanțelor cât și din punct de vedere al protejării vederii acestora.

În ceea ce privește formarea profesională, atât ca acțiune realizată în vederea asigurării de șanse, cât și din perspectiva tratării/eliminării oricărei posibile lipse de expertiză tehnică pe anumite domenii, este asigurată în conformitate cu legislația muncii în vigoare și cu reglementările interne.

În consecință, formarea profesională a salariaților în anul 2019 a avut ca obiective principale:

- adaptarea și integrarea deplină a salariatului la cerințele postului;
- actualizarea cunoștințelor și perfecționarea pregătirii profesionale;
- dobândirea unor cunoștințe avansate, a unor metode și

procedee moderne, necesare pentru realizarea activităților profesionale;

- dezvoltarea capacității de comunicare în situații profesionale;
- stimularea capacității de inovare cu aplicabilitate în limitele răspunderii asumate;
- dezvoltarea și implementarea unor proiecte noi ceea ce a condus la diversificarea obiectului principal de activitate. Implementarea cu succes a acestor obiective a presupus un efort susținut din partea salariaților implicați în proiecte pe tot parcursul anului, inclusiv prin funcționarea noilor cunoștințe, abilități și competențe dobândite în urma cursurilor de formare și perfecționare profesională.

În ceea ce privește dreptul lucrătorilor de a fi informați, la începutul anului 2019, salariații au fost informați de către conducerea executivă în legătură cu fondul de cheltuieli sociale, încheindu-se un protocol cu partenerul social privind alocarea cheltuielilor pentru decontare cotă-parte cheltuieli concediu de odihnă, ochelari de vedere etc.

Întâlnirile dintre angajator și sindicat, în anul 2019, s-au caracterizat prin disponibilitatea părților pentru dialog, întâlnirile cu partenerul social fiind urmate de încheierea de protocoale. Obiectul acestor întâlniri a vizat negocierea unor modificări și completări ale Contractului Colectiv de Muncă pentru adecvarea dispozițiilor acestuia la modificările legislației fiscale, prin reglementarea trecerii unei părți din contribuțiile sociale de la angajator la salariat, precum și negocieri referitoare la utilizarea fondului de salarii, acordarea de beneficii extra-salariale salariaților etc. Drepturile sindicale au fost întotdeauna respectate în cadrul societății.

În ceea ce privește lupta împotriva discriminării și a promovării diversității, în cadrul OPCOM SA este respectat și se

aplică principiului nediscriminării și a încălcării oricăror forme de încălcare a demnității în conformitate cu legislația în vigoare, Regulamentul Intern sau Codul de Etică și Conduită Profesională.

În conformitate cu Codul de Etică și Conduită Profesională, OPCOM SA respectă și garantează tratamentul egal și nediscriminatoriu în relația cu salariații, participanții la piețele administrate, partenerii și colaboratorii societății.

În exercitarea funcției, salariații OPCOM SA au obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura transparența, imparțialitatea și eficacitatea necesare pentru a câștiga și a menține încrederea participanților la piețele administrate, partenerilor și colaboratorilor. Sunt de asemenea obligați să asigure egalitatea de tratament și să se abțină de la acte de discriminare pe criterii de naționalitate, sex, origine, rasă, etnie, handicap, vârstă, religie sau convingeri politice.

În cadrul cap.3 din Regulamentul Intern al OPCOM SA sunt structurate reguli privind respectarea principiului nediscriminării și al înlăturării oricăror forme de încălcare a demnității, angajatorul dispunând de prerogativa sancționării disciplinare, în condițiile legii, a salariaților care comit acțiuni de discriminare directă sau indirectă la locul de muncă sau acțiuni de hărțuire sexuală.

FORMENERG SA

Regulamentul intern al FORMENERG SA conține un capitol denumit – Reguli privind respectarea principiului nediscriminării și al înlăturării oricărei forme de încălcare a demnității care reglementează cadrul relațiilor de muncă în cadrul societății. Astfel, toți salariații societății beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și de sănătate în muncă, precum și de

respectarea demnității fără nicio discriminare.

În cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații. Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, bazată pe criteriile de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, culoare, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, handicap, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, este interzisă.

FORMENERG SA aplică principiul nediscriminării și al eliminării oricăror forme de încălcare a demnității în conformitate cu legislația în vigoare, Regulamentul Intern și Codul de Etică, respectă și garantează tratamentul egal în relația cu salariații, partenerii și colaboratorii societății.

Tuturor salariaților le este recunoscut dreptul la plată, dreptul la negocieri colective, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și dreptul la protecție împotriva concedierilor nelegale.

Salariații sunt întotdeauna informați cu privire la modificările survenite în legislație, care îi vizează. Întâlnirile dintre angajator și sindicat se caracterizează prin disponibilitatea părților pentru dialog, în urma acestora rezultând modificări și completări ale Contractului Colectiv de Muncă. Drepturile sindicale sunt întotdeauna respectate în cadrul societății FORMENERG SA.

În anul 2019, salariații FORMENERG – S.A. au fost instruiți cu privire la protecția datelor personale și dreptul la viață privată. Conform principiilor prelucrării datelor cu caracter personal, s-au definit „Datele cu caracter personal”, „Operatorul”, „Prelucrarea datelor cu caracter personal”. S-au identificat categoriile de date cu caracter personal. S-a clarificat care ar fi scopul prelucrării datelor cu caracter personal

sau în ce scop se face transferul datelor personale către terți. S-a discutat despre securitatea datelor cu caracter personal și durata stocării acestora. Și nu în ultimul rând, s-a prezentat setul de drepturi pentru posesorii datelor, respectiv:

- dreptul la informare;
- dreptul de acces;
- dreptul la rectificare;
- dreptul la ștergere;
- dreptul la restricționarea prelucrării;
- dreptul de a portabilitate;
- dreptul la obiecție;
- dreptul de a nu fi supusă unei decizii automate, inclusiv crearea de profiluri;
- dreptul de a depune o plângere la autoritatea de supraveghere;
- dreptul de a se adresa instanței de judecată.

FORMENERG SA respectă prevederile legale în domeniul Sănătății și Securității în Muncă, acționând în acest sens pentru protejarea vieții și sănătății salariaților.

Organizarea activității de asigurare a sănătății și securității în muncă este prevăzută în Regulamentul Intern, inclusiv regulile specifice obligatorii de respectat.

Directorul General a emis o dispoziție de numire a unui cadru tehnic cu atribuții în domeniul sănătății și securității în muncă:

- asigurarea un mediu de lucru plăcut și curat prin colaborarea cu firme de profil;
- organizarea locurilor de muncă astfel încât să garanteze securitatea și sănătatea în muncă a angajaților (utilizarea de scaune ergonomice, sisteme de aer condiționat, iluminat natural/artificial etc.);
- starea echipamentelor folosite în activitate de angajați în scopul asigurării sănătății și securității salariaților;
- instruirea angajaților în domeniul securității și sănătății în muncă;

- organizarea periodică a controlului de medicina muncii;
- asigurarea condițiilor de acordare a primului ajutor în caz de accidente de muncă;
- evacuarea salariaților în situații speciale și de pericol imitent.

TELETRANS SA

Referitor la aspectele sociale și de personal, acțiunile întreprinse pentru a asigura egalitatea de gen, condițiile de muncă, sănătatea și siguranța la locul de muncă, TELETRANS S.A. desfășoară procesele de recrutare și selecție a personalului cu respectarea egalității de gen, a condițiilor de muncă, precum și a cerințelor posturilor privind abilitățile și pregătirea de specialitate necesară și în conformitate cu procedurile interne specifice (Procedura operațională - Recrutarea și angajarea personalului).

8. Combaterea corupției și a dării de mită

Smart SA

Codul de Conduită Etică al Smart SA prezintă setul de reguli pe baza cărora s-a dezvoltat firma, reguli de comportament etic în afaceri și modul de prevenire a acțiunilor ilicite și ilegale care ar putea să apară pe parcursul derulării afacerilor în cadrul societății.

Codul de Conduită Etică identifică practicile etice și standardele acceptate unilateral, fiind definit ca un set de reguli care determină ceea ce este drept și greșit în conduita angajaților, o reflecție sistematică asupra consecințelor morale ale deciziilor unei societăți. Dezvoltarea Codului de Conduită Etică este o componentă de bază a transparenței societății, a autenticității și responsabilității față de acționari, comunitate și mediu. Nu este un garant al acestora, însă este o bună premisă de formare și implementare

a valorilor etice, a comportamentelor și operațiunilor responsabile.

Codul de Conduită Etică și Regulamentul Intern au caracter obligatoriu și se aplică în toate structurile SMART.

Toți angajații societății se conformează în litera și spiritul acestor reglementări.

Codul de Conduită Etică este făcut cunoscut colaboratorilor, furnizorilor și partenerilor societății.

OPCOM SA

În conformitate cu Codul de Etică și Conduită Profesională al OPCOM SA, aprobat de către Consiliul de administrație, conducerea executivă a OPCOM SA este responsabilă pentru adoptarea unei politici de combatere a corupției și a unor măsuri care să asigure implementarea acestei politici. Salariații OPCOM SA nu solicită și nu acceptă cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alte avantaje, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor, etc. și care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcției deținute.

În cazul în care salariatului OPCOM SA îi sunt oferite cadouri în timpul exercitării funcției, acesta are obligația să îl declare.

OPCOM SA dezvoltă o cultură organizațională a responsabilității sociale bazată pe etică, respect pentru drepturile participanților la piață, echitate socială și economică, tehnologii informatice de înaltă calitate, corectitudine, transparență în conformitate cu prevederile legale, integritate și investiții în resurse.

În conformitate cu Legea nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte

normative, persoanele cu funcții de conducere din cadrul OPCOM SA depun, începând din anul 2010, și actualizează anual, declarații de avere și declarații de interese.

În conformitate cu H.G. nr.583/2016 privind aprobarea în conformitate cu Strategia Națională Anticorupție pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanță, a riscurilor asociate obiectivelor și măsurilor din strategie și a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, a indicatorilor de evaluare, precum și a standardelor de publicare a informațiilor de interes public, OPCOM SA a semnat, în luna noiembrie 2016, Declarația privind aderarea la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020, iar în luna ianuarie 2017 a elaborat Planul de integritate al OPCOM SA pentru perioada 2017-2020. Acest plan a fost aprobat de Consiliul de administrație al OPCOM SA și a fost transmis, în luna februarie 2017, Ministerului Justiției.

Planul de integritate al OPCOM SA este structurat pe trei obiective generale: prevenirea corupției, educarea angajaților și a clienților OPCOM SA și combaterea corupției. Obiectivele generale menționate sunt defalcate în obiective specifice, iar obiectivelor specifice le sunt atribuite măsuri de realizare. Măsurile cu termen de realizare în anul 2019 și cele cu caracter permanent au fost îndeplinite.

FORMENERG SA

Ca o măsură de prevenție în cadrul FORMENERG SA, dar și ca o asigurare a promovării unei culturi a integrității, transparenței, deschiderii și conformității, care să reflecte bunele practici în materie de anticorupție, începând cu jumătatea anului 2018, conducerea FORMENERG SA a asigurat implementarea standardului

Internațional ISO/DIS 37001 – Sisteme de Management Anti-mită.

Standardul vine în completarea altor standarde ce privesc sistemele de management, precum ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000, ISO 26000, ISO 31000, cât și ISO 19600, în cazul FORMENERG – S.A. venind în completarea ISO 9001: 2015 Sisteme de management al calității.

Aplicabilitatea Sistemului de Management Anti-mită, SR ISO 37001:2017, pentru domeniul de activitate “Formare profesională”, la nivelul FORMENERG – S.A. începe cu data de 11.08.2018 cu o perioadă de valabilitate a certificării de 3 ani, respectiv 11.08.2021, prin Certificat Nr. 002AM eliberat de organismul de certificare “Mișcarea Română pentru Calitate”.

Codul de Etică al FORMENERG SA reprezintă normele etice de conduită care stabilesc și reglementează valorile, responsabilitățile, obligațiile și conduita salariaților în relațiile interinstituționale, precum și în relațiile acestora cu societatea.

Codul de Etică definește idealurile, valorile, principiile și normele morale pe care angajații consimt să le respecte și să le aplice în activitatea desfășurată în cadrul societății.

Implementarea codului de etică în cadrul societății este utilă pentru promovarea unei conduite profesionale etice și evitarea apariției unor situații care ar putea afecta reputația societății. Existența unui Cod de Etică protejează societatea și salariații de comportamente necinstite sau oportuniste, întrucât persoanele care nu aderă la valorile societății și încalcă prevederile Codului de Etică nu sunt binevenite în cadrul acesteia.

Codul de Etică al FORMENERG SA prezintă setul de reguli de bază, de comportament etic al salariaților și modul de prevenire a acțiunilor ilicite și ilegale

care ar putea să apară pe parcursul derulării activității.

În ceea ce privește *protecția datelor cu caracter personal și dreptul la viață privată* (GDPR), la nivelul FORMENERG – S.A. s-au luat măsuri inițiale (de conformare) cu caracter permanent. Astfel, pentru conformarea cu prevederile *Regulamentului 2016/679* cu privire la protecția datelor cu caracter personal și dreptul la viață privată, în cadrul instruirii pe linie de GDPR, salariații au fost informați despre *Politica de confidențialitate* a FORMENERG – S.A. De asemenea, pentru evitarea neconformităților, s-au elaborat și prezentat *Procedura privind conformarea FORMENERG – S.A.* la respectarea prevederilor Regulamentului UE și *Codul de conduită FORMENERG – S.A.*, ce conțin prevederi clare referitoare la:

- colectarea datelor cu caracter personal;
- modelul de consimțământ pentru prelucrarea datelor cu caracter personal și modalitatea prin care clienții își oferă acest consimțământ;
- operarea și procesarea datelor cu caracter personal într-un mod complet transparent și etic și în deplină conformitate cu interesele legitime ale firmei;
- protecția datelor cu caracter personal împotriva oricărui tentative de furt, ștergere sau utilizare ilegală;
- exercitarea drepturilor deținătorilor acelor date, respectiv clienții firmei;
- modul în care orice incident privind datele cu caracter personal este raportat;
- transferul datelor cu caracter personal către alte entități terțe.

TELETRANS SA

În cadrul TELETRANS S.A. sunt implementate cerințele legale din domeniul transparenței, Memorandumul privind creșterea transparenței și

standardizarea afișării informațiilor de interes public (HG 583/2016 privind aprobarea Strategiei Naționale Anticorupție, Legea 544/2001 privind accesul la informații publice, Legea 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice), anticorupției, eticii și integrității.

Activitatea pentru prevenirea corupției este coordonată de către Grupul de lucru pentru aplicarea HG nr. 583/2016 în cadrul TELETRANS S.A., constituit prin Decizia nr. 311/17.11.2016.

A fost elaborată și publicată pe site-ul societății, *Declarația privind aderarea la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020*, precum și *Planul de Integritate pentru implementarea Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020*.

Grupul de lucru asistă departamentele TELETRANS S.A. în aplicarea măsurilor aferente obiectivelor anti-corupție prin realizarea următoarelor demersuri:

Obiectivul general I – Prevenirea corupției

1. Au fost intensificate activitățile de control intern managerial, gestionate de Comisia de Monitorizare a CIM. Au fost implementate toate standardele și actualizate procedurile în conformitate cu legislația în vigoare (Ordinul SGG 600/2018).

2. În ceea ce privește asigurarea transparenței și accesului la informații de interes public, site-ul Societății este actualizat și structurat în conformitate cu Anexa 5 a HG 583/2016, existând o pagină dedicată informațiilor solicitate de aceasta.

Declararea averilor, intereselor și bunurilor private cu titlu gratuit se realizează de către toți factorii vizați, în conformitate cu prevederile legii, datele

fiind publicate pe site în termenele stipulate de lege.

Obiectivul general II - Creșterea gradului de educație anticorupție la nivelul personalului societății

Codul de etică este postat pe site-ul Societății și poate fi consultat de către angajații acesteia, existând și o procedură internă privind *Etica și integritatea*, care conține toate informațiile relevante în domeniu. A fost desemnat un consilier de etică care monitorizează respectarea normelor de conduită la nivelul Societății și asistă angajații în problemele privind etica și integritatea.

De asemenea, în cadrul TELETRANS S.A. este utilizată și procedura de *Semnalare a neregularităților*, care creează cadrul necesar prevenirii riscurilor de corupție prin identificarea și indicarea acestora de către oricare dintre angajați.

Procedurile sunt postate pe site-ul intern al Societății și sunt accesibile tuturor angajaților.

Obiectivul general III – Combaterea corupției prin măsuri administrative și penale, consolidarea mecanismelor de control administrative

TELETRANS S.A. are atât structură de audit intern, cât și auditori externi, în conformitate cu legislația aplicabilă.

Compartimentul de audit intern evaluează și verifică structurile Societății în concordanță cu planurile proprii de control, fiind la rândul său auditat de către structura omoloagă din cadrul companiei-mamă, CNTEE TRANSELECTRICA SA.

Obiectiv general IV – Aprobarea planului la nivelul Societății și identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice la nivelul Societății.

Activitățile de planificare la nivelul Societății se desfășoară în conformitate cu legislația privind controlul intern managerial și guvernarea corporativă, cu

respectarea recomandărilor și standarelor de integritate și etică și includerea acestora în procesele de evaluare a angajaților și a activității.

În ceea ce privește managementul riscurilor, inclusiv a celor de corupție, este în vigoare o procedură internă dedicată identificării și gestionării riscurilor, pe baza căreia este întocmit anual Registrul Riscurilor și Planul de gestionare a riscurilor.

Obiectiv general V – Consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților și riscurilor de corupție în cadrul TELETRANS S.A.

Activitatea de achiziții este derulată cu respectarea legislației privind achizițiile publice, pe baza unei proceduri interne, actualizate periodic.

Obiectiv general VI – Creșterea gradului de implementare a măsurilor anticorupție prin aprobarea planului de integritate și autoevaluarea periodică la nivelul TELETRANS S.A.

Programul de dezvoltarea CIM este actualizat periodic și sunt realizate planificările și raportările anuale în conformitate cu legea.

Anual este realizată autoevaluarea sistemului de control intern managerial, pe baza Chestionarelor de evaluare stabilite de lege.

Prin implementarea Codului de Etică Profesională, TELETRANS S.A. dorește să pună bazele unei dezvoltări armonioase a culturii organizaționale, având la bază **corectitudinea și responsabilitatea față de patronat, angajați, clienți și societate.**

GLOSAR

ANRE – Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei

CNCAN – Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare

FORMENERG SA - Societatea „FORMENERG” SA

OPCOM SA - Societatea „Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale „OPCOM” SA

OUG – Ordonanța de Urgență a Guvernului

SDH – ierarhie digitală sincronă

SLA – service-level agreement

Smart SA - Societatea pentru Servicii de Mentenanță a Rețelei Electrice de Transport „Smart” SA

TELETRANS SA - Societatea pentru Servicii de Telecomunicații și Tehnologia Informației în Rețele Electrice de Transport „TELETRANS” SA.